

MAGYARÁG

1939. Febr. 16

VIII. No. 47

1 lei

Tulajdonos: „Frma” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

70 millió font sterling kölcsönt nyújt Anglia Olaszországnak?

(London.) Az „Ewening News” szerint, angol bankárkörökben hire terjedt, hogy néhány héten belül rendkívül nagyösszegű kölcsönt ajánlanak fel Olaszországnak. Állítólag hetven millió fontsterlingnyi óriási összegről van szó. Ez lenne a magyarázata annak, hogy nemrég nagymennyiségű Amerikának szánt aranyrakományt visszafartottak.

Franco tábornok levele Hitler kancellárhoz

A „Daily elegraph” című angol lap azt írja, hogy Franco tábornok levelet intézett Hitler kancellárhoz, és ebben azt írta, hogy a tekintélyhatalmak megbízhatnak benne és nem kell tartaniok attól, hogy Spanyolország függő viszonyba kerül Angliával és Franciaországgal. Beavatott Berlińi körök szerint Franco tábornok ezzel a levéllel enyhíteni akarja azt a hatást, amelyet a nyugati nagyhatalmakkal folytatott tárgyalásai Berlinben keltettek.

Nem ijedünk meg az olasz fenyegetésektől - írják a francia lapok

Ismertettük tegnap a római „Relazione Internazionale” rendkívül éleshangu és konkrét háborús fenyegetést tartalmazó franciaellenes cikkét, amely világszerte kinos felülnést keltett. A francia lapok közül most a L'Ordre válaszol az olasz lapnak és többek között a következőket írja

— A folytonos olasz fenyegetések éppen úgy nem ijesztik meg a francia népet, mint ahogyan nem orvosolják Olaszország gazdasági és pénzügyi bajait. Mi meg tudjuk védeni magunkat és nem félünk egy belső összeomlás előtt élő rendszer kétségbeesett kapcsolásaitól.

(Róma.) A spanyolországi

eseményekkel kapcsolatban a Stefani diplomáciai levelezője éles kirohanást intéz Franciaország ellen. Az olasz távirati iroda külpolitikai munkatársa azt írja, hogy Franco legutóbbi győzelme lezárta a spanyol polgárháború első jelentős fázisát. Most azonban az következik, hogy Negrinholmi szavazást sürget s kijelenti, hogy a harcot a közjár-

saság a végső pillanig folytatja. Ugy látszik, — állítja a Stefani munkatársa, — a szavazás sürgetése mögött Franciaország áll, amely most el akarja ütni Francot győzelmével megérdemelt gyümölcsétől.

A Stefani a továbbiak során utal arra, hogy Franciaországban az utóbbi napokban 350

ezer menekült érkezett Spanyolországból. Ebből 140 ezret Franciaország belseje felé irányítottak, 40 ezer kérte a nemzeti Spanyolországba való visszaküldését, míg 170 ezer a kelet pyrenneusi megyékben talált átmeneti otthont.

Tilos a cellofán ruhák

Az érvényben lévő egészségügyi törvény rendelkezéseinek megfelelően az illetékes hatóságok megtiltották a cellofánt tartalmazó ruhák és ruhadíszek árusítását, tekintettel arra, hogy a cellofán könnyen gyúladó anyag és több szerencsétlenség történt.

Példátlan hamisítások a kárpátukrajnai választásokon

Huszt, február 13. A most lezajlott választások eredménye Kárpátalja magyar lakosságának körében nagy felülnést keltett. A ruszin föld magyarságának vezetői kijelentették, hogy a választásokat megelőzőleg a törvény által megengedett propaganda eszközöket vették igénybe. A vá-

lasztási technika szerint a szavazók vagy igennel, vagy nemmel, vagy üres borítékokkal szavaztak. Mint most utóbb megállapították, a szavazatok nagy részét meghamisították. Sok helyen a szlovák katonák jelenlétében az üres borítékokba igennel ellátott lisztát csempészték. Tulajdonképen még a hivatalos körök is megdöbben-

tek attól, hogy a hamisítások ellenére milyen óriási kudarcot vallott a Volosin kormány.

Huszt febr. 13. Prchala tábornok átvette a ruszin föld közlekedésének az irányítását. A tábornok terve az, hogy militarizálni fogja az összes ruszinföldi vasutvonalakat. Az erre vonatkozó rendeletet még február 15-én adják ki.

Tiltakozó jegyzéket nyújtott át a tokiói angol nagykövet Hainan sziget megszállása miatt

A japán képviselőházban sürgették a komintern-ellenes egyezmény katonai szövetséggé való átalakítását

Tokio, február 13. A brit tokiói nagykövet megjelent a japán külügyi hivatalban és átnyújtotta Anglia jegyzékét Hainan sziget megszállása ügyében. Ennek a jegyzéknek a szövege lényegében azonos az azal, amelyet hétfőn a francia nagykövet nyújtott át. A japán külügyminiszter ugyanolyan értelemben adta meg a választ az angol nagykövetnek

mint a francia nagykövetnek. Japán politikai körök úgy tudják, hogy a japán külügyminiszter válaszával elejét vette annak, hogy Japán és Anglia, valamint Franciaország között Hainan sziget megszállása miatt konfliktus törjön ki.

A tokiói diéta tegnapi ülésén külpolitikai vita folyt, amelynek során több szónok interpellált az antikomintern

szerződésnek katonai egyezményé való kibővítése érdekében, felszólítva a kormányt, ennek minél sürgetőbb megvalósítására. A kormány az interpellációkra nem adott precíz választ, de kijelentette, hogy az antikomintern szerződés tagállamai között tapogatózó lépéseket tesz az egyezmény ilymódon való kibővítése érdekében.

Ajándékakciónk 21-ik száma

21

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939. január — február hónapban tartandó ajándékakciókban való részvételre.

Szovjetországban teltezték a lepra gyógyszerét

(Moszkva.) A Tass értesülése szerint Kouznetzov professzor a krassnodari kísérleti klinika lepratelepének igazgatója új módszerrel: „naphtalan” oltásokkal kezeli a leprásokat kedvező eredmények mellett. A naphtalant Azerbejdzsánban készítik, Naphtalan gyógyfürdőhely közelében. Ez a termék a nehézlajok kategóriájába tartozik, de nem tartalmaz lámpaolajat, benzint és parafint. A primár stádiumban lévő leprásokat sikerült meggyógyítani az új orvossággal. A kísérletek folynak.

Megölte a széngáz

Bucuresti, február 13. A Cahul uccában egy Gh. Marculescu nevű 26 éves magántisztviselő nyitva felejtette kályhája ajtaját s az abból kiömlő széndioxid megölte.

Halálos autógázolás Kolozsváron

Tegnap délután Steiner Izsó vasuti főmérnököt egy autóbusszal halálra gázolta. Délután háromnegyed 5 órakor az 598 rendszámú kolozsvári autóbusszal, amelyet Schmatting János sofőr vezetett, száguldva közlekedett az állomástól a Marianum felé, ahol a járda szélén haladt Steiner főmérnök, aki Regele Ferdinand uti lakásáról a belváros felé haladt.

Az autóbussz egyszerre irányt vesztve felsiklott a járdára és kerekai alá sodorta a szerencsétlen főmérnököt.

A hirtelen lestoppoló autóbussz kerekai alól nagynehezen kiemelték Steiner Izsót, akit a közelben szolgálatot teljesítő rendőr autóra ültetett és a főmérnök kívánságára a Zsidó-kórházba szállított. Segíteni nem lehetett rajta és meghalt.

Veszek

Ócska ólmot

Cim a kiadóban

Fantasztikus hír a magyar kormány átalakulásáról

Egy nyilas lap szerint Szüllő Géza lesz a miniszterelnök

Budapest, febr. 14. A szélső jobboldali Pesti Ujság azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy ellenzéki körökben komoly formában merült fel a kormányválság kérdése. A lap szerint ezek a körök Imrédy bukását jósolják, akinek helyébe Szüllő Géza felvidéki politikust és felsőházi tagot látnák

legszívesebben a miniszterelnöki székben. A lap már közli is az új kormány névsorát, amely a következő összeállítású: miniszterelnök Szüllő Géza, külügyminiszter Bethlen István, belügyminiszter Sztranyovszky Sándor, földművelésügyi miniszter Eckhardt, kultuszminiszter Kornis, kereske-

delmi miniszter Winkler, igazságügyminiszter Mikecz és pénzügyminiszter Reményi-Schneller.

A Pesti Ujság híre nagy feltűnést keltett magyar politikai körökben, ahol fantasztikusnak és alaptalannak jelentették ki a lap tudósítását.

Megindultak az aranyásók

ARANYLÁZ TÖRT KI KANADABAN

Gazdag új érctelepeket fedeztek fel

Londonból jelentik: Brit-Columbiában és Kanadában aranyláz tört ki. Az amerikai kontinens nyugati partján az Esperanza-öböl közelében, ott, ahol már százötven év előtt is aranyat kerestek a spanyolok, most gazdag aranytelepeket bukkantak. Megindultak az aranyásók és már holnapra új város kelt életre az elhagyatott vidéken.

Híába: az aranyásó-romantika nem halt ki az emberekből és a gyors meggazdagodás reménye minden nehézség leküzdésére képessé teszi a kalandvágyó embereket. Az aranylelet Victoriától mintegy 300 kilométerre északra fekvő Zaballos városka határában történt. A kormány 1937. december 6-án vásárolta meg azt a területet, ahol az arany fekszik, de négy hónap múlva már 50 barak állt az elhagyott telep helyén és többszáz aranyásó dolgozott éjjel-nappal. Halászbárkákon, repülőgépen érkeztek az új telepesek, míg végül ezer ember volt már együtt.

A városka felépítése nem volt könnyű dolog, mert hihetetlen szállítási nehézségekkel kell küzdeni. A tengerpart és az arany lelőhelye között sziklás, meredek, vad vidék terül el, amelyen annál is nehezebb áthatolni, mert rendkívül sok a csapadék. A napi átlagos csapadékmennyiség 25 milliméter, de a múlt év őszen például előfordult, hogy 48 óra alatt 750 milliméter eső esett. Tényleg persze méteres hó borít mindent, amelyen szintén nagyon nehéz áthatolni, mert egy mást követik a szakadékok, amelyek fölött a vékony hóréteg beszakad, ha ember lába érinti.

Brit-Columbia kormánya a huszas évek elején geológusokból álló expedíciót küldött ki erre a vidékre is, hogy természeti kincsek után kutassanak.

A geológusok nagyon szép eredményekre jogosító jelentésekben számoltak be tapasztalataikról, így azután a kormány 1924-ben nagy területeket vásárolt. Felébredt a magánvállalkozók érdeklődése is és ők is vettek területeket.

1937-ben Brit-Columbia kormánya újabb expedíciót küldött ki erre a vidékre és a kutatók most már több aranyeret tártak fel. A közet olyan gazdag volt aranyban, hogy szabadszemmel is tisztán látható volt a nemesfém.

Most már kitört az aranyláz és az állami birtokok szomszédságában hatalmas részvény társaságok is vásároltak földet. A becslések szerint évenként többmillió dollár értékű aranyat lehet tervszerű munkával napvilágra hozni.

Tavaly októberben találtak például egy aranyrögöt, amely egymaga ötvenezer dollárt ér. Egy részvénytársaság területén olyan gazdag a közet, hogy minden tonna aranyérből átlag 50 dollár értékű aranyat nyernek.

Megverte az anyját egy szalontai legény

Szalonta, febr. 14. Különös feljelentést tett ma délelőtt a szalontai államrendőrség Csepregi Mihályné str. Saguna 29. szám alatt lakó dugdag özvegyasszony fia ellen.

A feljelentésben elpanaszolja, hogy fia, Csepregi Mihály tegnap öt sulyosan megverte és azután egy nagyobb értékű adóslevelet elvitte tőle. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Meghalt Jancsi bohóc, aki először énekelt magyarul a cirkuszban

Budapest, febr. 14. A Verebelyi klinikán hosszas szenvedés után meghalt Jancsi bohóc a magyar főváros legkedveltebb cirkusz alakja. Jancsi bohóc, polgári néven Morgenroth János, harminc év óta neveteti az embereket. A cirkusz porondján ő énekelt először magyarul és a világháború alatt sok nótát indított el, amely aztán az egész országot bejárta. Morgenroth János cukorbetegségben szenvedett. A nyakán furunkulus támadt, amelyet Verebelyi professzor

operált ki. A betegén vérátömlesztést kellett végrehajtani s a vért az Operaház ballerínái adták. A gondos kezelés azonban a neveltetés nagy mestere nem tudta megmeníteni és Jancsi bohóc tegnap a szanatóriumi ágyon kiszenvedett.

Gál-féle román-magyar és magyar-román szótár mindenkinek nélkülözhetetlen — csak 25 leí. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

Gyilkolt egy zombori munkás a horogkereszt miatt

A német munkások áskálódására elbocsájtották állásából és elkeseredésében leszúrta a gyáros fiát

Zomborból jelentik: A zombori törvényszéken Koeics Milán törvényszéki elnök ötös tanácsa szerdán hozott ítéletet Velics Milán podgoricai szárnazásu sztaniccsi kendergyári munkás gyilkossági bűnperében.

Az államügyész előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetvével vádolta Velics Milánt, mert az elmúlt év november 5-ikén késével hasbaszurta ifjabb Vorlicsek Antalt, a sztaniccsi kendergyár társtulajdonosának a fiát, aki néhány nap mulva behalt sérüléseiben. Velics a kritikus napon délelőtt fél tizenegy körül megjelent a gyár irodája előtt és kihívatta az irodában dolgozó ifjabb Vorlicsek Antalt. Amikor a gyártulajdonos fia kilépett az irodajtáján, a munkás levelet adott át neki. Miközben Vorlicsek a levelet olvasta, a munkás elő-

rántotta törét és a szerencsétlen fiatalember hasába döfte.

A vádlott beismerő vallomást tett. Előadta, hogy a sztaniccsi kendergyárban dolgozott, ahonnan elbocsájtották. Elment Kulpinba munkát keresni, később ifjabb Vorlicsek Antal visszahívta és tovább dolgozott a gyárban. Időközben a gyár német munkásai horogkereszteket rajzoltak a gyár falára, később őt gyanúsították meg, hogy a horogkereszteket letörölte és revolvért rajzolt följük. A horogkeresztek miatt valaki feljelentette a németeket a rendőrségen. Azazal gyanúsították, hogy ő volt a feljelentő. Ezért november 5-ikén elbocsájtották állásából. Másnap reggel bement az egyik kocsmába, ott pálinkát ivott és két cédulát irt a gyártulajdonos fiának. Az egyik levélben arra kérte ifjabb Vorlicseket, hogy vegye vissza a gyárba,

míg a másik levélben öngyilkosságról tett említést. A leveleket vasárnap délelőtt fél tizenegy körül adta át a gyártulajdonos fiának. Miközben az a levelet olvasta, észrevette, hogy a gyár ablakából a német munkások leskelődnek rá és ezek gunyoson ránevetnek. Ez annyira dühbehozta, hogy elvesztette nyugalmát, előrántotta a kést és azt Vorlicsek hasába döfte. Arra a kérdésre, hogy miért volt nála előkészítve a kés, a vádlott kijelentette, hogy a kést állandóan magánál tartotta, még munkába is hordta.

A bíróság a bizonyítási eljárás után kihirdette az ítéletet, amelyben bűnösnek mondta ki Velics Milánt szándékos, de nem előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében és ezért hatévi fegyházra ítélte. Az államügyész felebbezett, a vádlott megnyugodott az ítéletben.

A szőlőhegyi hivatlan vendégek

Nagyvárad, febr. 14. A szőlőhegyen, egy vasárnap délután, három testvér: Nagy János, Imre és Gergely, betért Zetényi Sándorné udvarára. A fiatal emberek személy és magán laksértést követtek el és megindult ellenük az eljárás. A törvényszék fejenként egy havi fogházra és 1500 lei pénzbírságra ítélte a három legényt. Felebbezés folytán a táblához került az ügy, ahol megváltoztatták az ítéletet és 3.000 lei pénzbírságra ítélték a magánlaksértő három fiatalembert.

Kérelem a jószívű emberekhez

Rövid, de megrázó levelet intézett a szerkesztőséghez Miodok Péter. Egy hét tagu család nyomorog és éheznek. Az apa évek óta munkaképtelen, nyomorék. Az anya karácsony óta ágyba kényszerült. A gyermekek napokon keresztül nem esznek. A jó szívű emberek figyelmébe ajánljuk a szerencsétlen sorsú családot. Címük: St. Octavian Iosif utca 31. a.

Dédunokája született

Vilmos excsászarnak

Berlinből jelentik: Kyra orosz nagyhercegnőnek, Lajos Ferdinand porosz herceg feleségének fiugyermeke született. A hercegné Kirilovics Vladimirnak, a cári trón várományosának testvére. Férje, Lajos Ferdinand herceg, legidősebb fia a volt német trónörökösnek és legidősebb unokája II. Vilmos excsászarnak.

Lapmegszüntetések Berlinben és Bécsben

A „Marianne” írja a hívetkezőket a bécsi és berlini sajtóviszonyokról:

„... A Neue Freie Presse és a Neue Wiener Journal megszűntették megjelenésüket. Helyettük éleirekelt a „Neue Wiener Tageblatt”, amely egyetlen számbajöhető nagy sajtóorgánuma az egykori osztrák császárvárosnak.

Ugyancsak megszűntették megjelenésüket Berlinben: a Berliner Tageblatt és a Kreuzzeitung. A kettő helyett a Deutschen Allgemeinen Zeitunggot dobják az uccára.

Katonai

Livret

könyvecske

kapható a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, a fia M. Viteanu

A kárpátaljai választás eredménye

(Husz) A kárpátukrajnai választások eredménye — hivatalos közlés szerint — a következő: Leszavazott 284.365 választó. 263.202 leadott szavazat közül igen volt 243.557, nem 19.645.

Le'tette az esküt az új jugoszláv külügy-miniszter

(Belgrad) Tzintzar Markovics, az új jugoszláv külügy-miniszter, aki hétfő délután érkezett meg Belgrádba, letette az esküt Szvetcovics miniszter elnök jelenlétében.

Emigráns orvosházaspár tragédiája Locarnóban

A „Pariser Tageszeitung” locarnoi levelezője írja:

„...Locarno egyik parkjában újabb emigráns-tragédia zajlott le. Dr. Valentin neves bécsi orvosprofesszor, aki Svájcba emigrált, feleségével a tó partján sétált. Séta közben a bécsi professzor, akinek idegeit az utóbbi idők politikai eseményei felőrölték, revolvérével előbb kétszer feleségére lőtt, majd maga ellen leditotta a fegyvert. Dr. Valentin a tóba zuhant. Holttestét még nem találták meg. A felesége a sulyos

Öngyilkos lett a „Stürmer” egyik munkatársa

A Daily Telegraph müncheni jelentése szerint Streicher Gyalának, a Stürmer főszerkesztőjének egyik első munkatársa, König Hans váratlanul elhunyt. Temetésén Streicher mondott búcsuztatót és elmond-

ta, hogy König öngyilkosságot követett el, mert — mint Streicher szószerint mondta — testben és lélekben megrendült. Streicher koszorút helyezett el a sirra ezzel a felirással: „Legjobb hívemnek.”

Öt legény szeretett egy lányt -- gyilkosság lett a vége

Galac, február 13. Ilie Gheorghe és Jon Ionijá, Vasile Moldoveanu és Nicolai Stoica Baldovenisti községbeli legények ugyanazt a leányt szerették. Tegnap este táncmulatság volt a faluban és a lány Stoica

Niculait tüntette ki kegyeivel, csak vele táncolt. A többi meg megvárta a szerencsét legényt, amikor kijött a mulatságból és botokkal agyonverték. Mind a négyet letartóztatták.

Schuschniggot hetenként egyszer látogatnájja meg felesége

A Daily Express írja: „...dr. Schuschnigg volt osztrák szövetségi kancellár felesége, Fugger Vera grófnő arra kérte a hírhedt Gestapo vezetőit, hogy tartóztassák le, miután osztozni kíván férje sorsában. A Gestapo a volt kancellár feleségének ezt a kérését nem teljesítette, ellenben engedélyt adott Fugger Vera grófnőnek arra, hogy férjét hetenként

meglátogassa. Egy-egy ilyen találkozó alkalmával a Gestapo bérencei formálisan körülveszik a Schuschnigg házaspárt, úgy, hogy egyikük — sem tud szólni egyetlen bizalmas szót sem. Fugger Vera grófnő egyébként kijelentette, hogy a volt szövetségi kancellár egésze állapota borzalmas módon leromlott, ennek ellenére, még sem engedték meg orvosi

Levél egy boldog világrészből

Ausztrália, ahol nem ismerik a munkanélküliséget, meleg vizet tolyk a csapokból és mindent házhoz szállítanak

Nagyvárad, febr. 13. Európában kiadták az új jelszót: „Ártétegezödni!” De még mielőtt megtörtént volna ez, már kiadták az utleveleket bizonyos népcsoportoknak.

Igy távozott el hónapokkal ezelőtt előbb Palesztinába majd onnan Ausztráliába Blecher Salamon váradi fiatal ember, akinek szülei már régebben elhalván, minden rokoni és más kapcsolat nélkül leste valamikor a Körös partján a jövőt. Elhelyezkedni szakmájában, — vegyész-mérnöki diploma — nem tudott megfelelően s egy szép napon kapta magát, hajóra ült Constantában s egyik jóbarátja ma már a következő tartalmu levelet kapta Melbournei keltezésel:

De kerek ez a világ!...

Melbourne 1939. jan. 2.

Kedves Barátom!

(Egynéhány magánjellegű sor, majd érdemben a következő:)

— Ha itt Ausztráliában nemzeti büszkeségről, mint olyanról beszélhetünk, akkor ennek nem sok köze van az úgynevezett szélsőséges nacionalizmushoz. Az ausztráliai azért büszke a hazájára, illetve földjére, mert telve van a legcsodálatosabb szociális intézményekkel minden talpalatnyi hely. A nemzetiségi kérdéssel itt senkinek nincs baja. Utközben még a hajón megismerkedtem egy munkássals beszélgetés közben ezt a megjegyzést tettem:

— Szóval ön francia, nem? A munkás így felelt:

— Téved uram. Én párisi vagyok és nem francia. A kétfő között igen nagy a különbség.

Nos, ez az ember is Ausztráliába tartott.

Bizony, a világ kerek s ha az ember nem boldogulhat itt vagy ott, kénytelen felszedni a sátorfáját! Ausztrália, — első benyomásaim alapján — igen gazdag világrész. Tele van olyan remek, modern városokkal, amikről mi szegény beteg Európában, még csak nem is álmodtunk. Minden egyes város házak és kertek csoportja. Még a legkisebb zugsikátor — ha ugyan van ilyen itt — aszfaltozott és minden tisztal! Én jártam Párisban is és ismerem a Montparnasse zeg-zugait, micsoda bűz volt ott. S micsoda tisztaság van itt!

A városok leginkább London mintájára épültek. Azaz a város középső része a „City”, az üzleti negyed. Itt barátom, csak üzletek, irodák és megint üzletek vannak. — A „Cityben” szó szoros értelemben véve nem is lakik senki. Így aztán ez a városrész az

üzletidő elteltével, vagy vasárnap teljesen néptelen.

A hőmérséklettel egy kis baj van!

Melbourne fekvése remek. Földrajzi fekvése folytán igen melegnek és forrónak kellene lennie levegőjének. Szerencsére a déli fokon felől állandó légáramlat mérsékli a nagy meleget. Ez a körülmény azután azt okozza, hogy a napi hőmérséklet 20—30 fokos ingadozása egyáltalában nem meglepő. Az ingadozást meg kell szokni. Első időben minden európai náthát kap, de ezen hamar tulesik. A levegő tiszta és tele van az egzotikus fák és csodás virágok illatával. Azt hiszen ez az igazi balzsamos levegő, amellyel Nizza Cannes, Hrosa nem is vetekedhetnek.

A forgalom méreteiben óriási és lenyűgöző. Ennek ellenére nincs sehol kapkodó idegesség. Más itt a légkör. Sokkal nyugodtabb. Tisztább. S olyan baktériumokról, mint amelyek a háborús lázzal infektiozták Európa levegőjét, itt szó sem lehet. A városrendészet nem ismeri a bérházakat, az európai nyomornak e szánalmas kaszányait, amiknek minden falrepedése poloskával és tetvekkel van teli. A lakásviszonyok lényegesen

mások. A „City” körül épültek és épülnek a 4—5 szobás magánházak és bérvillák.

Modern háztartás.

Tekintettel arra, hogy a város lakóövé a munkahelyektől nagy távolság választja el, az ausztráliaiak ennek megfelelően racionalizálták a háztartásukat. Csak igen gazdag emberek engedhetik meg maguknak azt a lukszust, hogy személyzetet tartsanak. A háztartásban felmerülő munkát saját maguk végzik az emberek. Ezt azonban megkönnyíti az a tény, hogy: minden család házba és bérvillába be van vezetve a meleg víz. Minden háztartás fel van szerelve hűtő és fagyasztó készülékekkel. Itt az árut a háziasszony, vagy az agglégény, mielőtt munkába menne telefonon rendeli meg az üzletben. — Szükségem van ebédhez, illetve vacsorához ez és ez, gyümölcs, narancsszórp stb. stb. Amint az ember letette a kagylót, nyugodtan el is mehet hazulról. Nem kell bevárni a küldőncöt. Elsősorban azért nem, mert a megrendelt árut izléses csomagolásban autón hordják szét s amit az ember rendelt, azt a küldőnc a verandán levő, külön erre a célra készült polcokra helyezi el s másodsorban a számlát havon

kint, vagy helenkint egyenliti ki mindenki. Arra még nem volt példa, hogy a ház elé kirakott kitűnő falatokai bárki is ellopta volna. Az élelmiszerek bámulatosan olcsók. A legremekőbb gyümölcsök — majdnem ingyenbe vannak! Aki dolgozik — erre pedig háláságilag ügyelnek — nem kap kevesebbet, mint a megállapított létminimum. Ebből pedig bőven kifutja a 4—5 szobás mechanizált háztartás, sőt ruházatkodásra és szórakozásra is telik.

Egyik ausztráliai új smérsőmtől megkérdeztem, hogy mennyi a munkanélküliek száma. Ismerősöm kicsit gondolkozott, majd így felelt:

— Victoria államban van a legtöbb. Ugy tudom 24 ezer. De ez a szám is csökkenni fog!

Istene! 24 ezer munkanélküli. Csak 24 ezer! Európára kellett gondolnom, ahol egyedül Londonban egy millió a munkanélküliek száma. S ha hozzávesszük még azt, hogy akik akik pedig dolgoznak, olyan alacsony munkabérekkel kapnak, hogy száraz kenyérré is kevés, akkor lokálpatriotizmus ide, lokálpatriotizmus oda, mégis csak jobb itt a világ végén...

Azt hiszem meg tudom majd szokni a kiegyensúlyozott gondtalan életet...

(h. á.)

Lábbadozó beteg új erőre kap mindennapos Diana sósorszesz bedörzsöléssel.

Halálos revolverlövés a zsalugáterén keresztül

Ujvidékről jelentik: A délbánati Deliblátó községben 1936 júliusában revolverrel agyonlőtték Zseravlyev Pájó földművest. A gyilkosság Zseravlyev Petár, az áldozat rokonának háza előtt történt és pedig úgy, hogy valaki a zsalugáterén keresztül lőtt rá az áldozatra.

A gyilkosság miatt bíróság elé került Zseravlyev Petár, aki azzal védekezett, hogy rokona a kritikus napon délelőtt revolverrel rálőtt, majd éjszaka újból megtámadta a házat és ő önvédelemből lőtt ki az ablakon. A belacrkvai törvényszék jogerősen fölmentette a vádlottat.

Később olyan bizonyítékok

merültek fel, hogy a halálos lövést nem Zseravlyev Petár, hanem annak felesége adta le. Az asszony bíróság elé került és erős felindulásában elkövetett emberölés miatt négyévi fegyházbüntetésre ítélték. Az ügy felebbezés folytán a semmitőszék elé került, amely most hatévi fegyházra emelte az asszony büntetését.

Tejet kért a halálraitélt rum helyett

Új hóhéra van a francia igazságszolgáltatásnak

Párizsból jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Deibler francia állami ítéltvégrehajtó a napokban váratlanul meghalt. Ennek következtében el kellett halasztani egy halálraitélt banditának, Pilorge-nak a kivégzését. A gyilkos bandita nem nagyon örült a késedelemnek.

Sajátkezűleg levelet irt Lebrun köztársasági elnöknek és kérte, hogy ne kegyelmezzen meg neki. Így történt, hogy 24 órával később Deibler, az

elhunyt hóhér első segédje: Desfourneaux végrehajtotta az ítéletet.

Az utolsó éjszakán Pilorge, a halálraitélt bandita éjjel egy óráig kegyeletes munkákat olvasott. Hajnali 6 óra 20 perckor jelent meg cellájában a főállamügyész, a védő és a pibékek. A bandita mélyen aludt. Amikor felkeltették, minden megindulás nélkül fordult a megjelentekhez:

— Eddig még megy a dolog.

Az ember csak egyszer hal meg.

Ezután hozzálátott az öltözködéshez és kedélyesen megjegyezte:

— Sohasem volt még ilyen nézőközönség a felkelésemnél..

Amikor a vesztőhelyre érkeztek, a bandita visszautasította a pohár rumot, amelyet a hagyomány szerint minden halálraitélt kivégzése előtt kapni szokott. Ehelyett tejet kért.

Tovább folyik a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való beiratkozás a nagyváradi Magyar Házban

(Nagyvárad.) Amint már közöltük, a polgármester az elmult hét folyamán hozzájárult ahhoz, hogy a magyar polgárság Str. Duca 9. szám alatti magyar házban eszközölhesse a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való beiratkozást. Ezen intézkedés most újabb módosult és kibővült. Ugyanis Chirila Augustin polgármester értesítette dr. Soós István volt képviselőt, hogy felsőbb rendelkezés folytán ezenül nemcsak délután, hanem délelőtt

is lehet beiratkozni a Magyar Házban és a beiratkozás jelentkezési iveken fog történni úgy, ahogy az Kolozsvárt és más városokban is van. A fentiek szerint tehát f. hó 14-én délután újból megkezdődik a beiratkozás a Str. Duca 9. sz. alatti Magyar Házban és febr. hó 15-től kezdődőleg úgy délelőtt, mint délután be lehet iratkozni.

Ismételten felhívjuk azok figyelmét, akik nem jelentették be azon szándékukat,

hogy a magyar szekcióba akar nak beiratkozni, hogy azt utólagosan jelentésük be a Magyar Ház heységében. A magyar polgárság érdeke, — hogy minél számosabban iratkozzon be, mert amint azt Bánffy Miklós gróf kijelentette Kolozsvárt, febr. hó 11-én, a jövőben csak az tekinthető teljes jogú állampolgárnak, a ki az Ujjászületés Frontjába beiratkozik. Beiratkozhatnak nemcsak a férfiak, hanem a nők is.

Három gyűlést tartott vasárnap a Nemzeti Ujjászületés Frontjának magyar alosztálya

Kolozsváron Szász Pál dr., az EGE elnöke s a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar alosztályának igazgatósági tagja, Balázs Istvánnak, a kolozsvári Gazdasági Egylet elnökének felkérésére, vasárnap három gyűlést tájékoztatta a magyar gazdákat és polgárokat az időszerű kérdésekről.

Az első gyűlés vasárnap délután négy órakor a Marechal Foch uccai református elemi iskolában zajlott le. Szász Pál beszédének bevezető részében a kisebbségi sors husz esztendőjének eseményeit vázolta s hangsúlyozta, hogy az erdélyi magyarságnak rá kell találnia önmagára, fel kell vetnie saját létkérdéseit és összes erőit azok megvalósításának szolgálatába kell állítani. Hangoztatta, hogy a népi élet törvényeit minden vonalon be kell tartani s a romániai magyarság jövőjét csak úgy tudják biztosítani, ha utolsó lehelletéig ragaszkodnak ősi hitéhez és nemzeti tulajdonságaihoz. Beszédét azzal folytatta, hogy az egész állami élet átrétegződés alatt van, majd hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontját megalkotó királyi rendelet törvény egyetlen népképviselői szervezetet ismer el. A Bucurestiben kötött megállapodás értelmében a Nemzeti Ujjászületés Frontjának megvan a maga magyar alosztálya s minden magyar embernek kötelessége ebbe belépni. Öfelsége

Az új törvény által előírt hivatalos

lakó-bejelentési úrlapok

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piata Mihai Viteazul No 4.
Telefon 2800.

kormányára hozzájárult ahhoz, hogy a magyarság éppen úgy, mint a romániai németek kiépíthessék a maguk népközösségi szervezetét. Szükség van minden becsületes alkotó erőre és munkára.

A református elemi iskolában tartott gyűlés után Szász Pál dr. a Gombos-teremben, majd a Kalandos Társaság kulturházában tartott beszédet az egybegyűlt magyar gazdák és polgárok előtt.

Március elsején van a bevonulás

A hadkiegészítő parancsnokság (Cercul de recrutare) közleményei

A vezérkar I. Szekciója, 7059—1939 január 18. számú rendelete alapján az 1939-es kontingensbeli ifjak, az összes fegyvernemekhez nyert beosztással valamint a schimbások (trupe cu schimbul călare) 1939 március 1-én kötelesek bevonulni csapattesteikhez. (Jelentkezés a hadkiegészítő parancsnokságnál).

Comand. Cerc. Rec. Bihor. Maior: CANARI.
Sef. Biroului I. Rec. Cap.: HOLBAN.

Az összes 1934—35 és 36 kontingensbeli ifjak, akik 1912—13 és 1914-ben születtek és fölmentettek a katonai szolgálattól, de akiket az 1938. év őszi megtartott revízió során alkalmatlannak találtak mind katonai, mind segédszolgálatra, jelentkezni kötelesek az itteni hadkiegészítő parancsnokságnál bevonulás céljából még abban az esetben is, ha nem kapták meg a behívó céduláikat.

Comand. Cerc. Rec. Bihor. Maior: CANARI.
Sef. Biroului I. Rec. Cap.: HOLBAN.

A nemzetvédelmi minisztérium 12860—1938 február 1. számú rendelete értelmében az 1940. évfolyambeli ifjak soro zása 1939 március hó 15-én kezdődik, egy később közlendő tervezet alapján.

Comand. Cerc. Rec. Bihor. Maior: CANARI.
Sef. Biroului I. Rec. Cap.: HOLBAN.

Mindazok a katonakötelesek, akik az 1922-es kontingenssel kellett volna bevonuljanak és bezárólag egészen az 1936-os kontingensbeli ifjakig (tehát a fenti két dátum között), akiket valamilyen okból felmentettek, reformáltak és alkalmatlannak nyilvánítottak a katonai szolgálatra, de nem jelentek meg az 1938. év őszi megtartott revízió alkalmával az orvos vizsgálaton, azok 1939 március 1-én kötelesek jelentkezni bevonulásra.

Akik nem jelentkeznek, azok ellen a katonai törvények idevonatkozó rendelkezései alapján indul meg az eljárás.

Comand. Cerc. Rec. Bihor. Maior: CANARI.
Sef. Biroului I. Rec. Cap.: HOLBAN.

A pénzügyigazgatóság felhívása a nyugdíjasokhoz

A pénzügyigazgatóság közli: (Nagyvárad.) Felhívjuk a nyugdíjasok figyelmét, akik a mult hónapban még életbenléti bizonyítvány nélkül kapták meg a nyugdíjat, hogy most, — miután a rendőrség az összes bizonyítványokat kiadta, még ma — 15-én nyujtsák be ezeket a bizonyítványokat a nyugdíjúgyosztályhoz. Ugyancsak jelentkezni tartoznak a hadiözvegyek és hadiárva gyámjai, akik az előírt nyilatkozatokat nem adták be idejében.

A nyugdíjkönyvecskéket a hó 15 és 18-ika között be kell nyujtani számfejtés végett.

Nem hosszabbították meg a kötelező lakóbejelentést

Nagyvárad, február 14. A nagyváradi rendőrségre semmi hivatalos értesítés nem érkezett arról, hogy a kötelező lakóbejelentés határidejét meghosszabbították.

Eszerint tehát a

lakóbejelentések utolsó hivatalos határideje holnap csütörtökön van.

A rendőrség közigazgatási ügyosztálya a lakóbejelentésekkel kapcsolatban az alábbi felvilágosításokat adta:

— Az üzlet-bérlőket nem kell bejelenteni, miután ezeket már bejelentik házigazdáik. Bejelentést tartozik tenni a háztulajdonos is, aki maga lakik házában.

Az igazoló iratokat, bejelentő lapot, foglalkozási igazolványt, lívrettet a háztulajdonos köteles magával vinni.

Megkérdeztük, hogy mi a teendője a háztulajdonosnak akkor, ha a bérlőnek nincs bejelentő lapja.

— Ebben az esetben — mondotta Wolff komiszár a közigazgatási ügyosztály főnöke — beírja a megfelelő rovatba, hogy nincs bejelentő lapja. Ez esetben a bejelentési törvény alapján megbüntetik a bérlőt, de közvetett felelősséggel tartozik a háztulajdonos is. Minden esetre ez a büntetés sokkal kisebb, mint ha elmulasztja a bejelentést.

A rendőrkapitányságon nemcsak délelőtt, hanem délután is elfogadják a bejelentő lapokat. A felhalmozott munkát azonban így sem győzik.

Időjárás

A hőmérséklet csökken, fagyos, borult égboltozat. Éjjel fagy. Reggeli köd képződés valószínű.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 16

— Szeretnék mondani valamit, Miss Tallmadge — kezdte végre, miután az első füstkarikákat a levegőbe fujta — de nem szabad rossz néven vennie. Az is lehetséges, hogy Willis csak kitartásból nyugtatja magát olyan régen, de... — Kivette a szivart szájából és vastag füstfelhőt bocsájtott a mennyezet felé, miközben a lány feszülten aggódva leste. — De azt hiszem — folytatta a férfi — a rendőrség föltételezi, hogy Giddens a pénzt vagy legalább annak egy részét magának adta át...

— Nekem? A pénzt? ... — hebegte Harriet és annyira elámult, hogy meg kellett támaszkodnia az asztallapon.

A figyelmes főnök rögtön széket tett alája.

— Ne fogadja ezt olyan tragikusan — vigasztalta. — Ha Giddens nálam lett volna utoljára, engem gyanúsítának. A rendőrség bizonyos sablon szerint dolgozik s a lehetőség, amelyre céloztam, végeredményben föltehető.

Kissé előrehajolt, hogy a teljesen megzavart Harriet kezét megsimogassa; a leány nyugodtan hagyta, minthogy nem is eszmélt föl rá. Erre az iszonyu eshetőségre nem is gondolt s most, amikor szembenézett vele, alig tudta kétségbeesését fékmentartani. Szégyenében a föld alá szeretett volna bujni és haláspáradt arcán fölháborodás és tehetetlen félelem váltakozott. Ha tényleg nyíltan vádat emelnek ellene, tudja, mit kell felelnie, gondolta.

Ajka lassan mozogni kezdett, amig szavakat talált.

— Ezért kérdezősködött Willis annyiszor egy táská után...

— És Giddensnek nem volt táskája, ezt tudom — segítette ki Chapman.

— Nem. Csak egy kabát és egy bot... — ismételte Harriet gépiesen előbbi vallomását és csodálkozva vette tudomásul, hogy főnöke meglepettnek látszott.

— Miféle bot? — érdeklődött különös hevességgel.

— Sétabot, természetesen — jelentette ki a lány s gyöngén mosolygott.

— És hol maradt a sétapálca?

— Giddens magával vitte. Magam nyomtam a kezébe, mert már annyiszor, most is a házfalnál maradt. Már tudom, mire céloz — tette hozzá élénken. — Nem, nem lehetett volna elrejtteni benne. A lá különben megrepedt alul és Giddens, aki megszokhatta a botot és rendszerető volt, kapcsot tétetett rá.

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Leharapta szeretője orrát egy bukaresti selyemfiu

Bukarest, febr. 14. Mincovici Nicolae fővárosi pincér hosszabb idő óta vadházasságban élt Elena Pavel rendőrileg nyilvántartott nővel, akitől állandóan pénzt is követelt. Elena Pavel a legutóbbi időkig eleget is tett vadházastársa anyagi igényeinek, de az egyre nagyobb összegeket kért és ha nem kapta meg, brutálisan bántalmazta az asszonyt. A helyzet végül is any

nyira elfajult, hogy Elena Pavel szakítani akart pincérével, de „Nicu” ismét brutálisan „beszélte le” erről a szándékáról és az asszonynál talált minden pénzt is magához vette.

Este, mikor ismét hazatért a pincér, Elena Pavel, hogy végre szabaduljon tőle, azt mondta, hogy feljelenítte a rendőrségen. Mincovici ezen annyira felháborodott, hogy ismét útni, verni kezdte az

asszonyt, majd orrát is leharapta. A szerencsétlen asszony sikolásaira berohantak a szomszédok is, akik végül is kiszabadították a dühöngő férfit kezéből Elena Pavelt.

Ez alkalommal azonban a feljelentés ténylegesen megtörtént és a harapós pincért letartóztatták. Elena Pavel az egyik bukaresti kórházban fekszik, de nem valószínű, hogy felgyógyulása után ismét folytathassa mesterségét.

Megfulladt a fürdőkádban egy tordai gimnázista

Torda, febr. 14. Megdőbbszerű halálest történt tegnap a déli órákban Tordán. Bernát Lajos közismert tordai fogorvos 17 éves Viktor nevű fia, a Ferdinánd király liceum nyolcadik osztályának növendéke, fürdés közben a fürdőkádban szívizomlédést kapott és meghalt. A fiatal diák a forró vízben minden valószínűség szerint elvesztette eszméjét s még mielőtt segítségére siethek volna, megfulladt. A különös halálestet a gyermek édesapja fedezte fel, aki

fél egykor tért haza. Nyomban orvosokért szaladt, a fiatal diákot azonban már nem sikerült életre kelleni. A holttest kissé a víz alá volt bukva, — homlokán horzsolás nyoma látszott, amit a szerencsétlen sorsu diák halálos vergődésében az egyik csapba ütődve szerezhetett. Bernát Vikort hétfőn délután temették el osztatlan részvét közepette. — Temetésén nemcsak osztálytársai, hanem a liceum tanári kara is megjelent.

Ki akar kataszteri munkát végezni?

A biharmegyei prefektúra közli:

Someş tartomány 6761. számú rendelete alapján felhívjuk mindazokat, akik már végeztek kataszteri munkálatokat és hasonló munkálatok elvégzésére engedélyt akarnak kérni — nyújtsanak be egy kérvényt a prefektúrához a kataszteri munkák elvégzése tárgyában. A kérvényezőknak igazolniuk kell, hogy ismerik az állam nyelvét, büntetlen előéletűek és már dolgoztak a kataszteri munkákon. A kérvények 3 nap alatt nyújthatók be. Az érdekelteket azután a kataszteri felügyelőséghez hívják be, ahol megkapják a szükséges felvilágosítókat és a munkaprogramot.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképel

nagyon olcsón és nagyon jól szavatosság mellett

Róna fényképész

mütermében kaphat Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Fiatal mindenest, ki főzéshez is ért, keresek azonnaira, vagy 15-ére. Nicolae Jorga 21. II. em. 20 458

Megbízható ujságárosokat jó keresettel felvesszünk Hegyközüjlek, Száldobágy, Csátár, továbbá Szalárd, Hodos és Szent Imre községek részére. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Perfekt szobalányt keresek elsejére. Dr. Kunda, Parcul Eminescu 42. 474

Mindenest főzőnőt vagy bejárónőt felvesszek. Czeisler, Densusianu 14. 478.

Allást keres mindenben megbízható fiatal ember. Ajánlatokat (Becsületes) jelgére a kiadóba. 477.

Ugyes varróleányok és egy férfiszabó segéd felvétetik. Str. Cantemir 42. II. em. 479

VÉTEL-ELADÁS

Olcsó borárusítás László Márton bortermelőnél, Piafa Mihai Viteazul 14. jó asztali bor 9 lei, csemege bor 12 lei, ó-bakar bor 16 lei, finom delawar 20 lei literenként. 434

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percnyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

Cséplőgarnitúra 12-es Fordson traktorral jó állapotban teljes felszereléssel eladó. Vadul Carol II. Jud. Bihor Géczy és Juhász.

LAKÁS

Kétszobás, földszintes lakást, lehetőleg kertes udvarban keresek május 1-re. Cimeket a kiadóba kérek. 345

Kapu alatti utcai butorozott szoba azonnal kiadó. Nicolae Jiga 7. 4633.

Rádió műsor

SZERDA

BUCURESTI. 6.45 Reggeli műsor, torna, hírek, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12. Hátmezek. 13. Hírek, közlemények. 13.10 Déli szórakoztató műsor. 14.10 Hírek, időjelzés, időjárás. Utána a Tandin-zenekar hangversenye. 15.10 Hírek. 18. Luceafărul zenekar. 19.10 Zenetörténeti csevegés. 20. Időszerű közlemények. 20.15 Rádiózenekar hangversenye énekszámokkal. 21. Zongorahangverseny. 22. Hírek. 22.15 Vidám kabaré közben 23. Hírek.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, lemezek, étrend. 11. Hírek. 11.15 Gyermekdélután. 13. Harangszó. 13.10 Ének zongorakísérettel. 13.45 Hírek. 14. Lemezek. 14.20 Időjelzés. 15.35 Hírek. 17.15 Diáklóra. 17.45 Pontos idő. 18.10 Hegedűszámok. 18.45 Előadás Zombor vidékéről lemezekkel. 19.30 Gino Gorini zongorázik. 20. Külügyi negyedóra. 20.15 Cigányzene. 21.10 A magyar vers története. 21.40 Operaházi zenekar. 22.40 Hírek. 23. Jazz. 24. Szabózene.